

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

EKOLOŠKO KMETOVANJE V SLOVENIJI

mag. Maja Žibert
Sektor za trajnostno kmetijstvo
Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Ljubljana, 12. januar 2023

1. ANALIZA STANJA

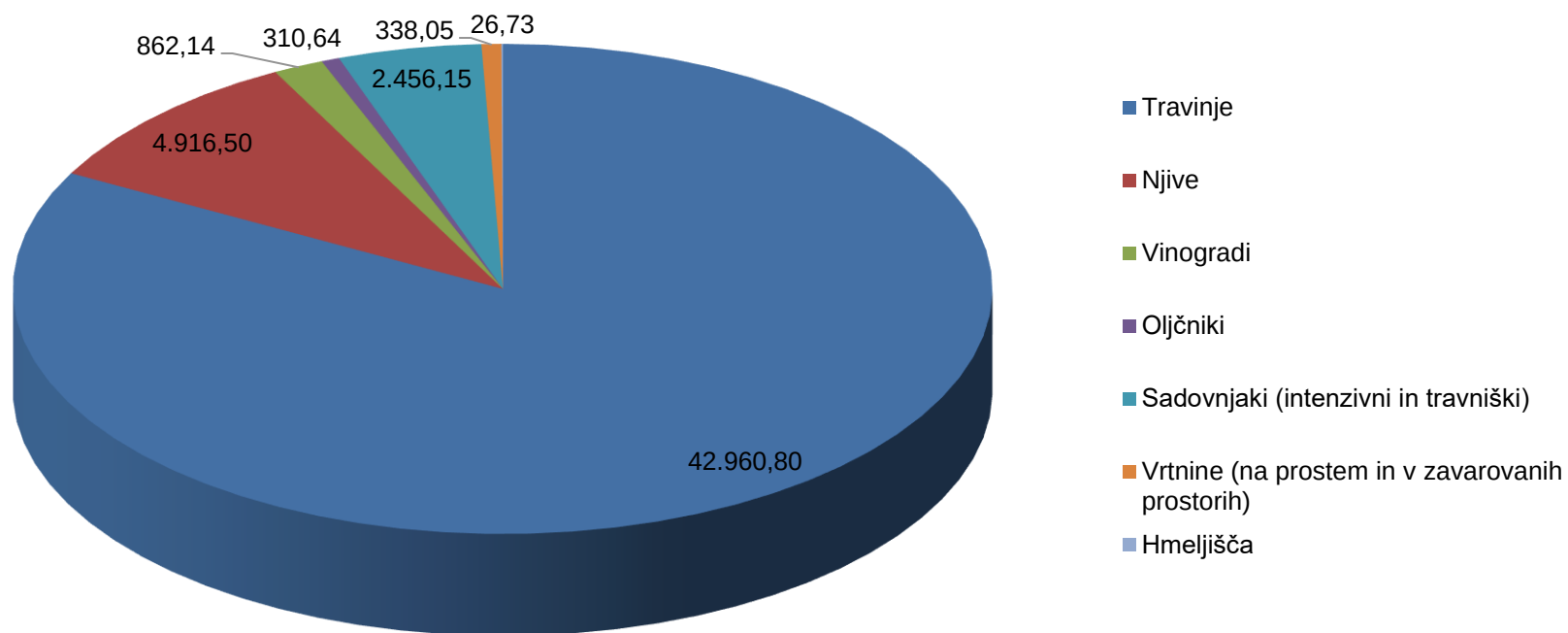

- V letu **2021** je bilo vključenih 3.724 KMG (**5,5%** vseh KMG v RS), ki so obdelovala 51.871,01 ha KZU (**11 %** vseh KZU v RS).
- Med površinami najbolj prevladuje travinje, njive, sadovnjaki (intenzivni in ekstenzivni), vinogradi, nato pa zelenjava, oljčniki – **eko meso in mleko**
- V živinoreji po številu živali prevladuje perutnina, sledi drobnica, govedo.

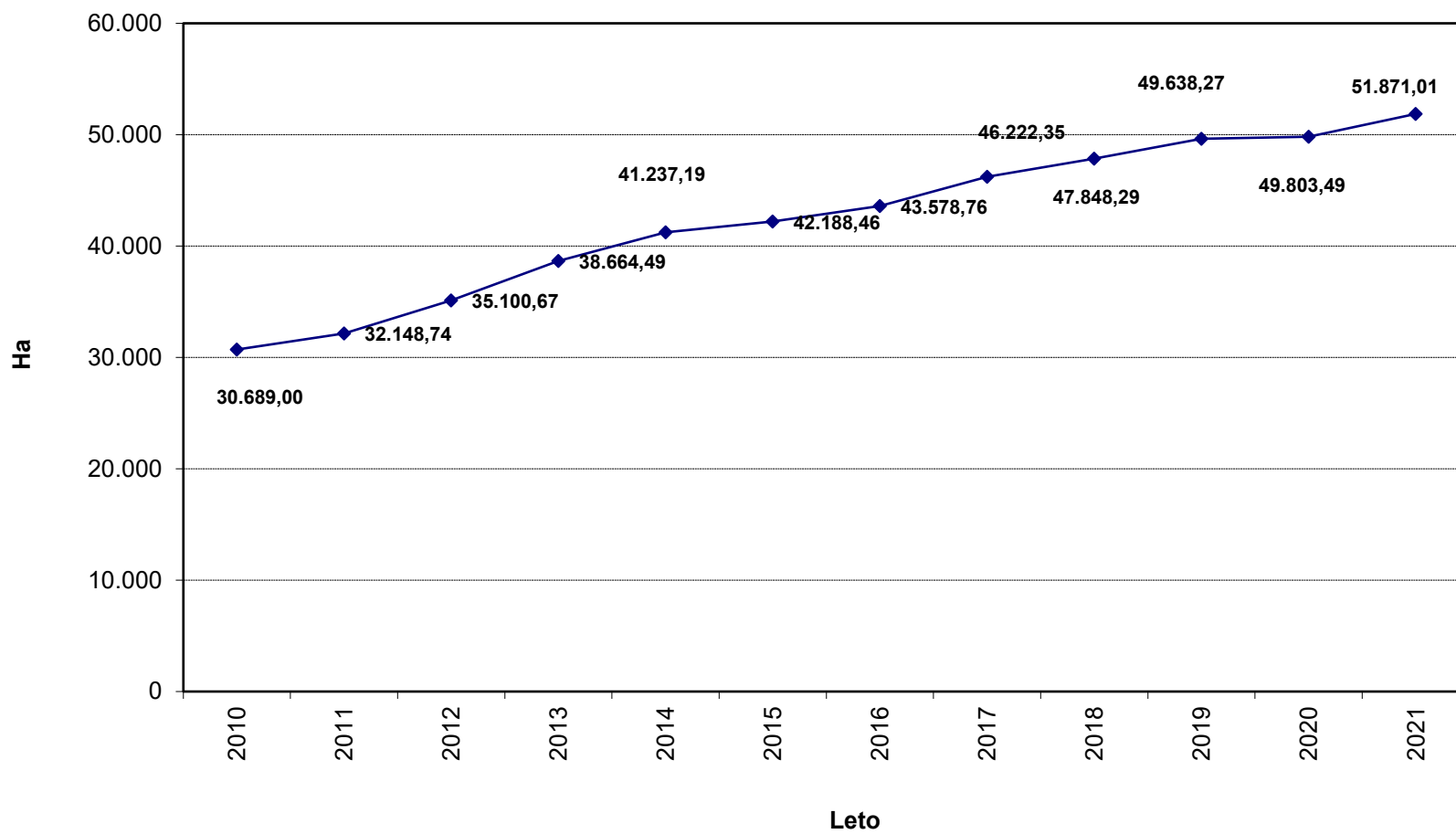

Površine v eko kmetovanju v letu 2021 v ha

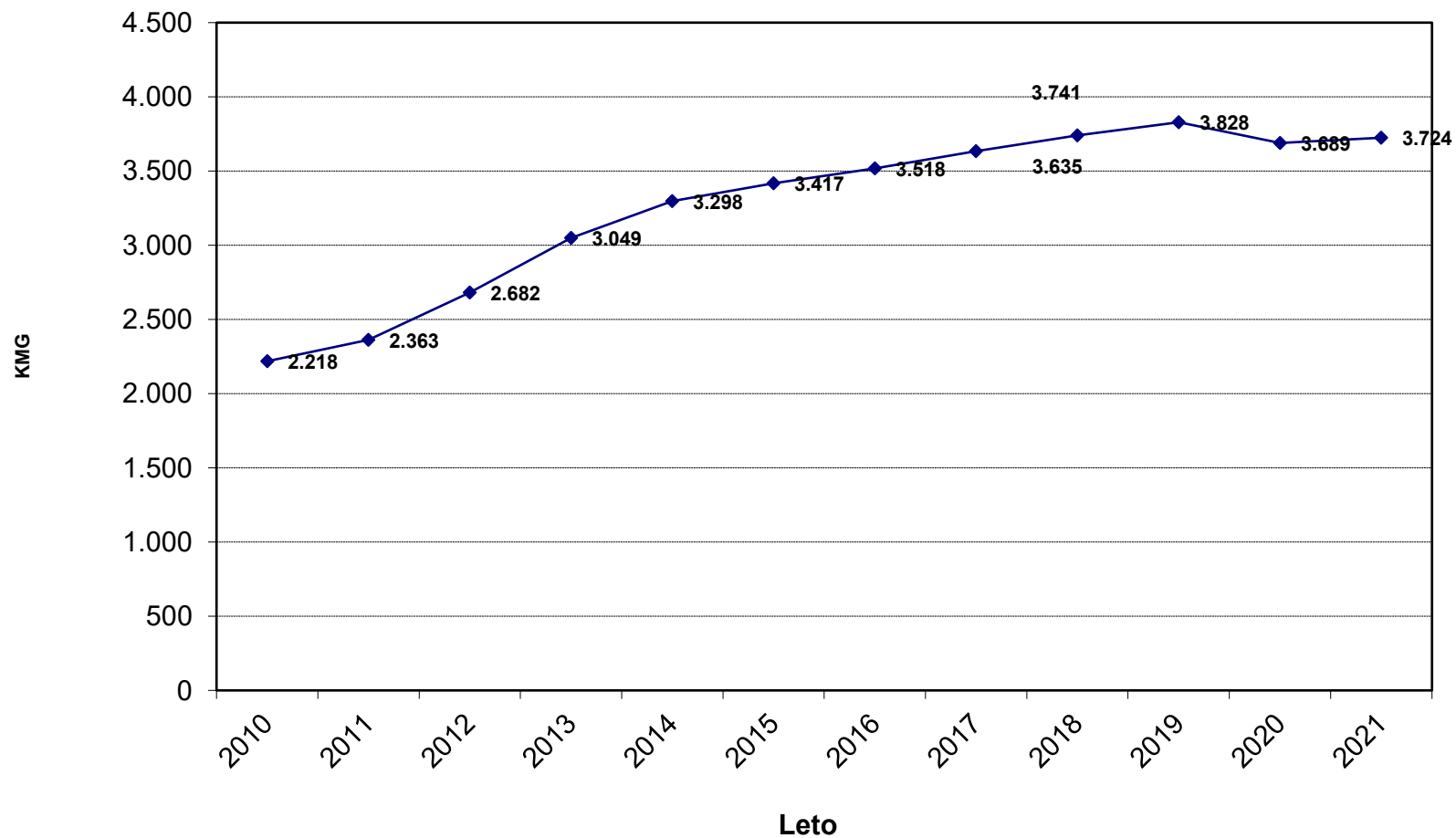

Površine v kontroli eko pridelave (v ha)

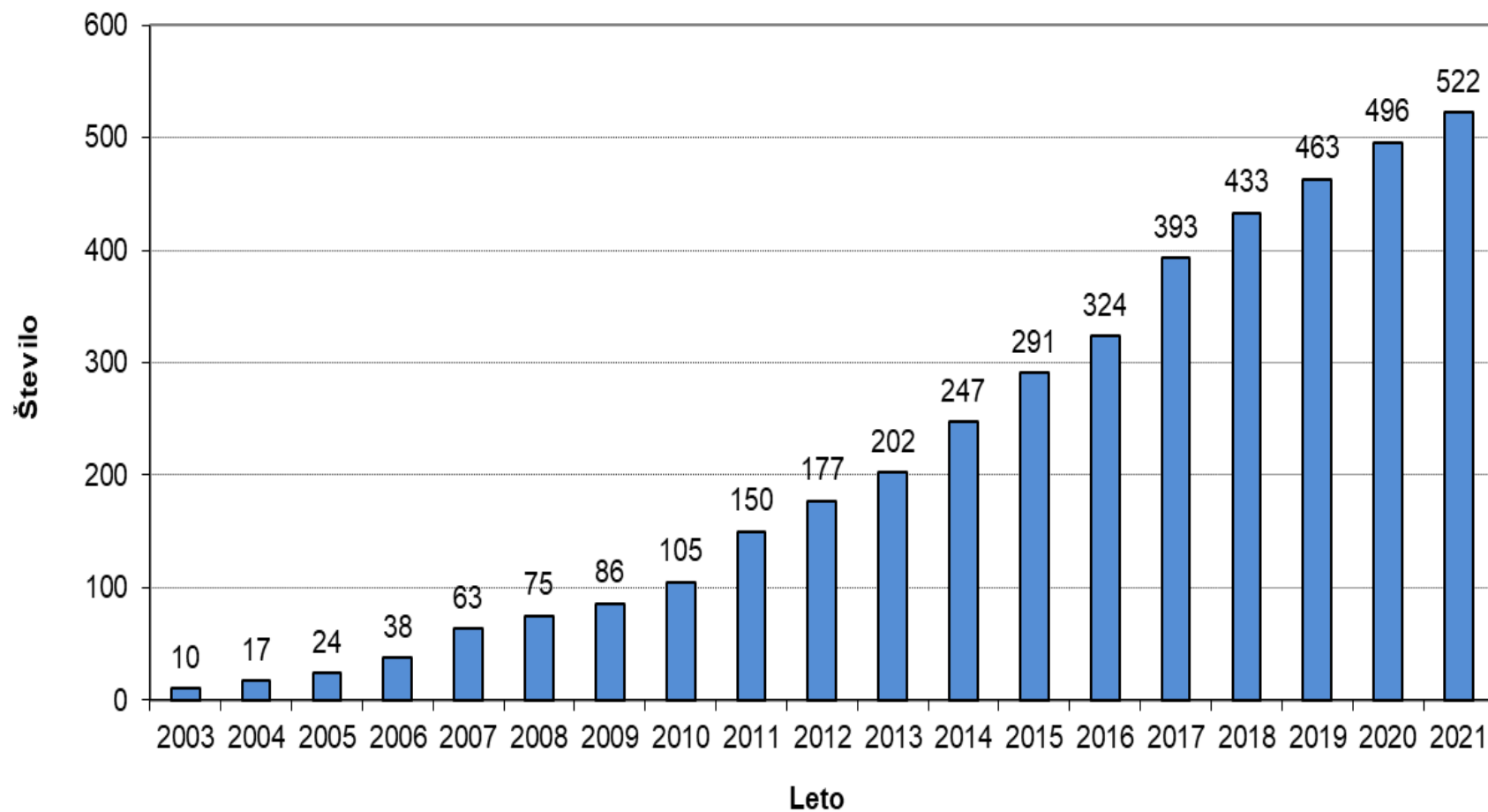

Število KMG v kontroli eko pridelave

Število predelovalnih obratov (2003-2021)

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

2. NADZOR IN OZNAČEVANJE

Področje uporabe

- živi ali nepredelani kmetijski proizvodi, vključno s semeni in drugim rastlinskim razmnoževalnim materialom
- predelani kmetijski proizvodi
- krma
- drugi oziroma novi proizvodi
- obrati javne prehrane še naprej niso del uredbe
- DČ lahko še naprej uporabljajo nacionalna pravila za področja, ki niso del uredbe

Novi proizvodi v ekološkem kmetovanju

- kvas, ki se uporablja kot hrana ali krma
- čaj maté, sladka koruza, listi vinske trte, palmovi srčki, hmeljevi poganjki ter drugi podobni užitni deli rastlin in iz njih pridelani proizvodi
- **morska sol** in druge soli, namenjene za hrano in krmo
- zapredki sviloprejk, primerni za odvijanje
- naravne gume in smole
- **čebelji vosek**
- **eterična olja**
- plutovinasti zamaški iz naravne plute
- bombaž, nemikan ali nečesan
- **volna**, nemikana ali nečesana,
- surove kože in neobdelane kože
- **tradicionalni zeliščni pripravki**

Sistem nadzora

- nadzor pred dajanjem proizvodov na trg – certificiranje
 - pristojnost prenešana na organizacije za kontrolo in certificiranje
 - njihovo delo nadzira Inšpekcija za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin **1x letno**
- nadzor nad uvozom ekoloških kmetijskih pridelkov ali živil

Finančna uprava RS – **TRACES**

Pogostost nadzora

- vsak, ki se ukvarja z ekološkimi proizvodi se mora vključiti v nadzor pri eni od 4 organizacij za kontrolo in certificiranje
- organizacija za kontrolo in certificiranje mora vsakemu izvajalcu izdati certifikat
- praviloma **vsaj 1x letno**
- v primeru, ko ni nobenega neskladja ali, če je verjetnost za neskladja nizka, obdobje med dvema nadzoroma **ne sme presegati 24 mesecev**
- nadzor ni potreben pri izvajalcih, ki prodajajo predpakirane ekološke proizvode neposredno končnemu potrošniku

Metode in tehnike uradnega nadzora

Metode in tehnike uradnega nadzora vključujejo zlasti:

- a) pregled nadzora, ki so ga vzpostavili izvajalci dejavnosti in doseženih rezultatov
- b) inšpekcijski pregled:
 - opreme, prevoznih sredstev, prostorov in drugih lokacij pod nadzorom izvajalcev dejavnosti ter njihove okolice
 - živali in blaga, vključno s polizdelki, surovin, sestavin, pomožnih sredstev v predelavi in drugih proizvodov, ki se uporabljajo za pripravo in proizvodnjo blaga ali krmljenje ali zdravljenje živali
 - proizvodov in postopkov za čiščenje in vzdrževanje
 - sledljivosti, označevanje, predstavitve, oglaševanja in zadevne embalaže, vključno z materiali, namenjenimi za stik z živili
- (c) pregled higienskih razmer v prostorih izvajalcev dejavnosti
- (d) oceno postopkov dobre proizvodne prakse, dobre higienske prakse, dobre kmetijske prakse ter postopkov, ki temeljijo na načelih analize tveganj in kritičnih kontrolnih točk (HACCP)

(e) dokumentacijski pregled, evidence o sledljivosti in druge evidence, ki so lahko pomembni za oceno skladnosti, vključno z dokumenti, priloženimi živilom, krmi in vsaki snovi ali materialu, ki vstopa v obrat ali ga zapušča

(f) pogovore z izvajalci dejavnosti in njihovim osebjem

(g) preverjanje meritev, ki jih opravi izvajalec dejavnosti, in drugih rezultatov preskušanj

(h) vzorčenje, analize, diagnosticiranje in preskušanje;

(i) presoje izvajalcev dejavnosti

(j) vsako drugo dejavnost, ki je potrebna za odkrivanje primerov neskladnosti

Obveznosti izvajalcev dejavnosti

Če je to potrebno za izvajanje uradnega nadzora ali drugih uradnih dejavnosti, izvajalci dejavnosti na zahtevo pristojnih organov omogočijo osebju pristojnih organov dostop do:

- a) opreme, prevoznih sredstev, prostorov in drugih lokacij pod njihovim nadzorom ter njihove okolice
- b) svojih računalniško podprtih informacijskih sistemov
- c) živali in blaga pod njihovim nadzorom
- d) svojih dokumentov in vseh drugih ustreznih informacij

Evidence izvajalcev dejavnosti

Hraniti je potrebno vse potrebne dokumente, vključno z evidencami zalog in finančnimi evidencami, za izvajanje naslednjih pregledov:

- previdnostnih ukrepov (preprečevanje kontaminacije in mešanja z neekološkimi sestavinami)
- sledljivosti
- masnih bilanc

Sledljivost

- evidenca zalog in finančna evidenca
- dobavitelji
- prejemniki
- certifikat dobavitelja
- identifikacija partije

Masne bilance

- **evidenca** zalog in finančna evidenca
- vrsta in količina **dobavljenih** proizvodov
- vrsta in količina proizvodov **v skladišču**
- vrsta in količina proizvodov, ki so **zapustili** enoto izvajalca (do prejemnika ali v druge skladiščne prostore)
- **izgube, povečanja ali zmanjšanja** količin na vseh stopnjah pridelave, priprave in distribucije
- eko proizvodi in proizvodi iz preusmeritve, ki se prodajo kot **neekološki**

Previdnostni ukrepi

- izvajanje previdnostnih ukrepov za preprečevanje prisotnosti nedovoljenih proizvodov in snovi:
 - izvajanje ukrepov, ki so sorazmerni in ustrezni za odkrivanje tveganj kontaminacije
 - izvajanje ukrepov za preprečevanje tveganj kontaminacije
 - redno pregledovanje in prilagajanje teh ukrepov
- v primeru suma na neskladje mora izvajalec identificirati in ločiti tak proizvod, preučiti ali je sum mogoče utemeljiti ter takega proizvoda ne sme dajati v promet

Sum na kršitev

V primeru suma na kršitev izvajalec

- **identificira** in loči zadevne proizvode
- **preuči** ali je sum mogoče utemeljiti
- zadevnega proizvoda **ne daje v promet** kot ekološkega proizvoda ali proizvoda iz preusmeritve ter ga ne uporablja v ekološki pridelavi, razen če je sum mogoče ovreči
- kadar je sum utemeljen ali ga ni mogoče ovreči o tem **obvesti** organizacijo za kontrolo in certificiranje in dobavitelja
- dosledno **sodeluje** pri preverjanju in odkrivanju razlogov za prisotnost neodobrenih proizvodov ali snovi s organizacijo za kontrolo in certificiranje in URSVHVVR

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

EKO SKLAD

SLOVENSKI OKOLIŠKI

3. OZNAČEVANJE EKOLOŠKIH ŽIVIL

Označevanje ekoloških živil

- praviloma se ekološka živila označujejo z označbo **ekološki**, dovoljeni so tudi izrazi **eko**, **bio**, **biološki**
- **obvezna uporaba EU logotipa** na vseh predpakiranih živilih + **šifra organizacije** za kontrolo in certificiranje, izjema za uvožena ekološka živila
- **poreklo** za surovine kmetijskega izvora:
 - “Kmetijstvo Slovenija”
 - “Kmetijstvo EU”
 - “Kmetijstvo izven EU”
 - “Kmetijstvo EU/izven EU”

EU logotip

- 3 skupine proizvodov:
 - Kategorija nad 95% ekoloških sestavin kmetijskega izvora
 - Kategorija pod 95% ekoloških sestavin kmetijskega izvora
 - Kategorija, kjer je glavna sestavina proizvod iz lova ali ribolova
- Logotip:
 - obvezen pri vseh predpakiranih proizvodih
 - neobvezen pri uvoženi proizvodih

Certifikat

- nova oblika certifikata
- bolj podrobna navedba kategorij proizvodov
- večja preglednost
- prilagoditev certifikata za skupinsko certificiranje
- **slovenski** certifikati objavljeni na spletni strani MKGP – **spletni iskalnik** po eko certifikatih
(<https://webapl.mkgp.gov.si/bioWeb/isci.php>)
- Od 1. 7. 2023 **EU iskalnik** po certifikatih (EU + tretje države) – TRACES

3. STRATEŠKI NAČRT SKUPNE KMETIJSKE POLITIKE 2023–2027 ZA SLOVENIJO

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Strateški načrt Skupne kmetijske politike za obdobje 2023-2027

ZAGOTOVITI
POŠTENE DOHODKE

POVEČATI
KONKURENČNOST

URAVNOTEŽITI
RAZMERJA MOČI V
VERIGI PRESKRBE S
HRANO

UKREPATI V ZVEZI S
PODNEBNIMI
SPREMEMBAMI

SKRB ZA OKOLJE

OHRANITEV
KRAJINE IN
BIOTSKE
RAZNOVRSTNOSTI

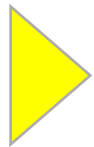
PODPIRATI
GENERACIJSKO
POMLADITEV

DINAMIČNA
PODEŽELSKA
OBMOČJA

ZAŠČITITI
KAKOVOST HRANE IN
ZDRAVJA

SN 2023–2027 jasno prepozna, da bo slovensko kmetijstvo tudi v prihodnje **ostalo raznoliko** in bo poleg **hrane** zagotavljalo tudi **številne druge javne dobrine**.

Krovna usmeritev:

Prehranska
in energetska
draginja

Trajnostna pridelava hrane na celotnem območju države in povečanje samooskrbe

Podnebni in
okoljski izzivi

Pomembna so vsa območja in vsa kmetijska gospodarstva, ne glede na velikost, usmeritev ali tržno usmerjenost

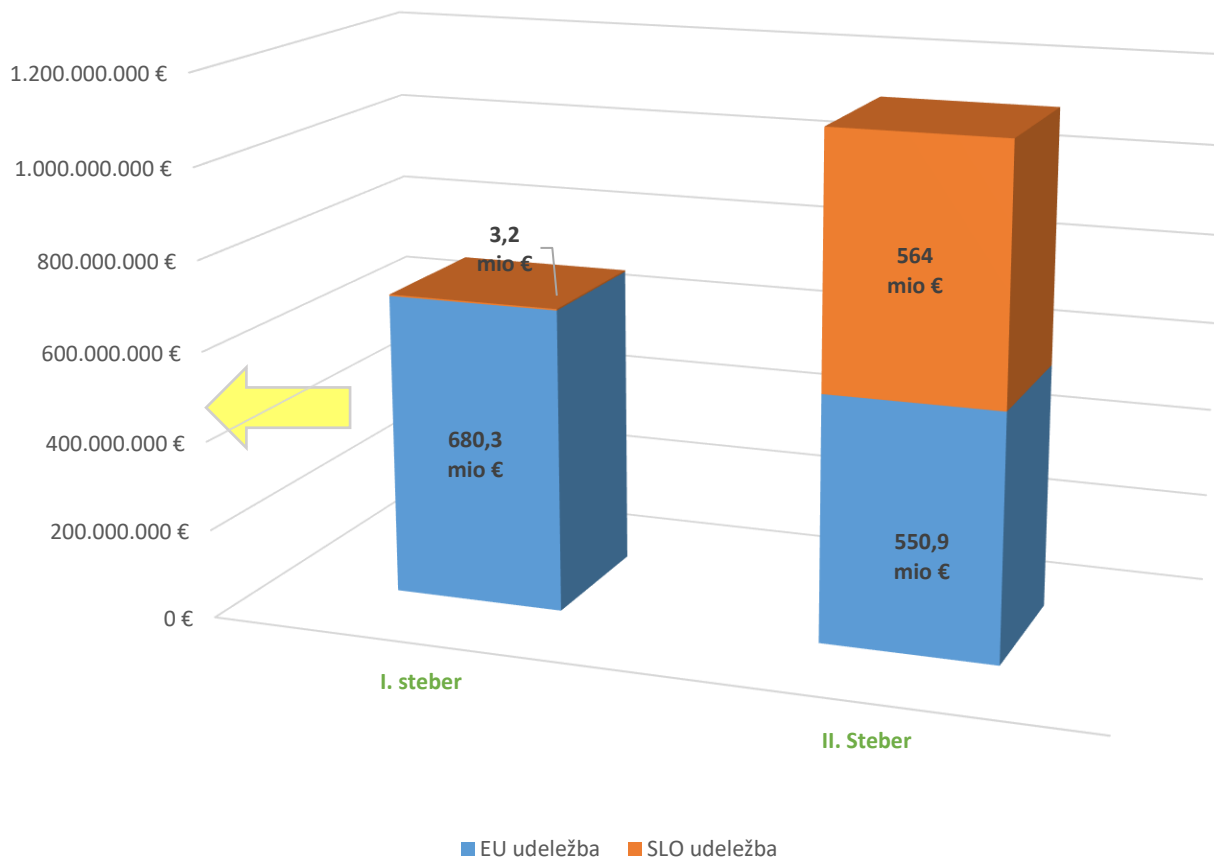
Krovna usmeritev podaja odgovore na izzive prehranske varnosti in okoljsko-podnebne izzive

FINANČNI OKVIR SN 2023-2027

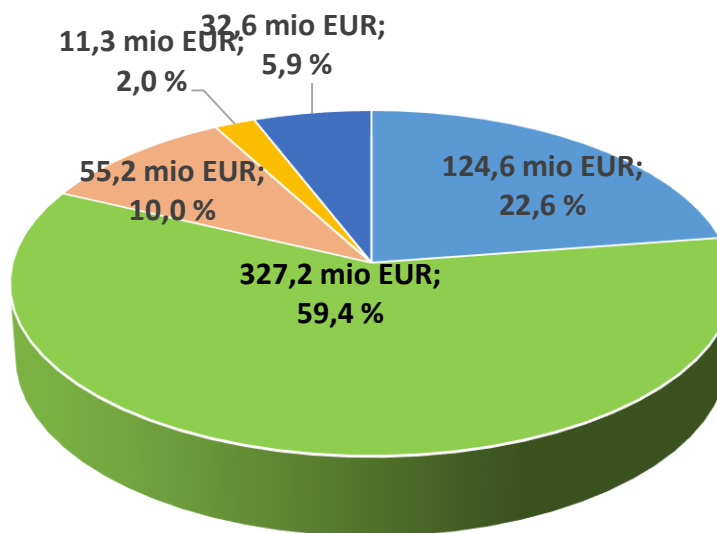
- Osnovna dohodkovna neposredna plačila in neposredna plačila za okolje in podnebje (SOPO): 657.647.938 €
- Vinski sektor: 19.396.000 €
- Čebelarski sektor: 6.454.208€
(3.227.104 EUR + 3.227.104 EUR SLO)

Okoljska in podnebna ambicija

Pretežni del EKSRP sredstev II. stebra SKP namenjenih varovanju naravnih virov in podnebjju

- Slovenski SN predvideva, da se skoraj **60 % od vseh sredstev EKSRP** nameni okolju in podnebnim izzivom.
- To je znatno nad zahtevami EU zakonodaje, ki ta obvezni delež postavljajo pri **35 %!**

- Konkurenčnost
- Okolje in podnebne spremembe
- Podeželje
- Horizontalni cilj
- Tehnična pomoč

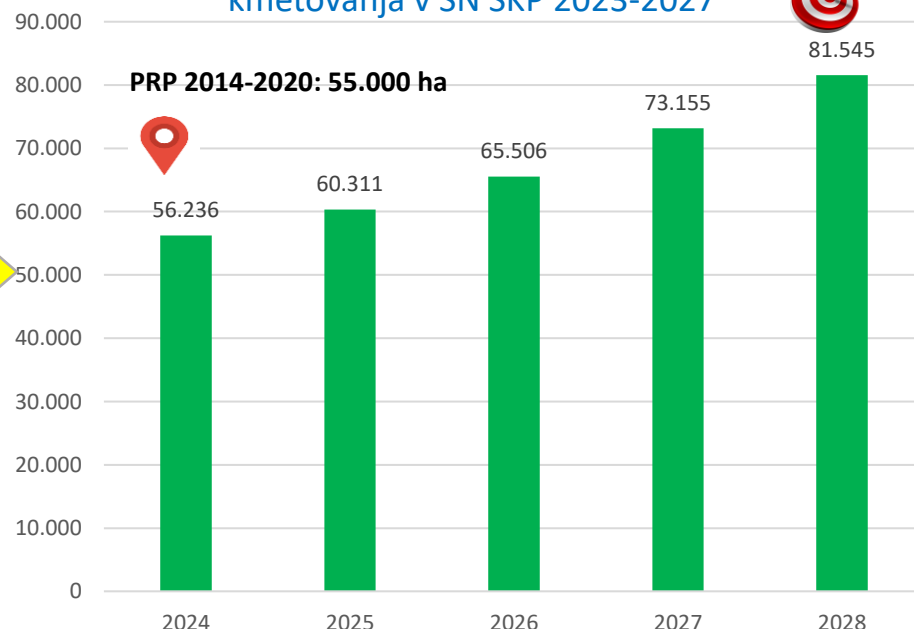
Okoljska in podnebna ambicija

Strateški načrt izkazuje izrazit dvig okoljske in podnebne ambicije tudi glede na predhodne programske dokumente (PRP 2014-2020)

EKOLOŠKO KMETIJSTVO

- ❑ Izrazito **povečanje ciljnih površin** pod **ekološkim kmetijstvom** - ta obseg se povečuje s **55.000 ha** (ciljna vrednost PRP 14-20 v 2023) na **81.545 ha** (2029).
- ❑ To pomeni **povečanje ambicije Slovenije** z vidika doseganja ciljev **Evropskega zelenega dogovora** na področju ekološkega kmetijstva.

Načrtovano št. podprtih ha v okviru ekološkega kmetovanja v SN SKP 2023-2027

PREHRANSKA VARNOST

Nedavne krize kažejo, kako pomembne so **MOČNE IN ODPORNE VERIGE PRESKRBE S HRANO** in kako zlasti pomembno je **KMETIJSTVO v času kriznih razmer**.

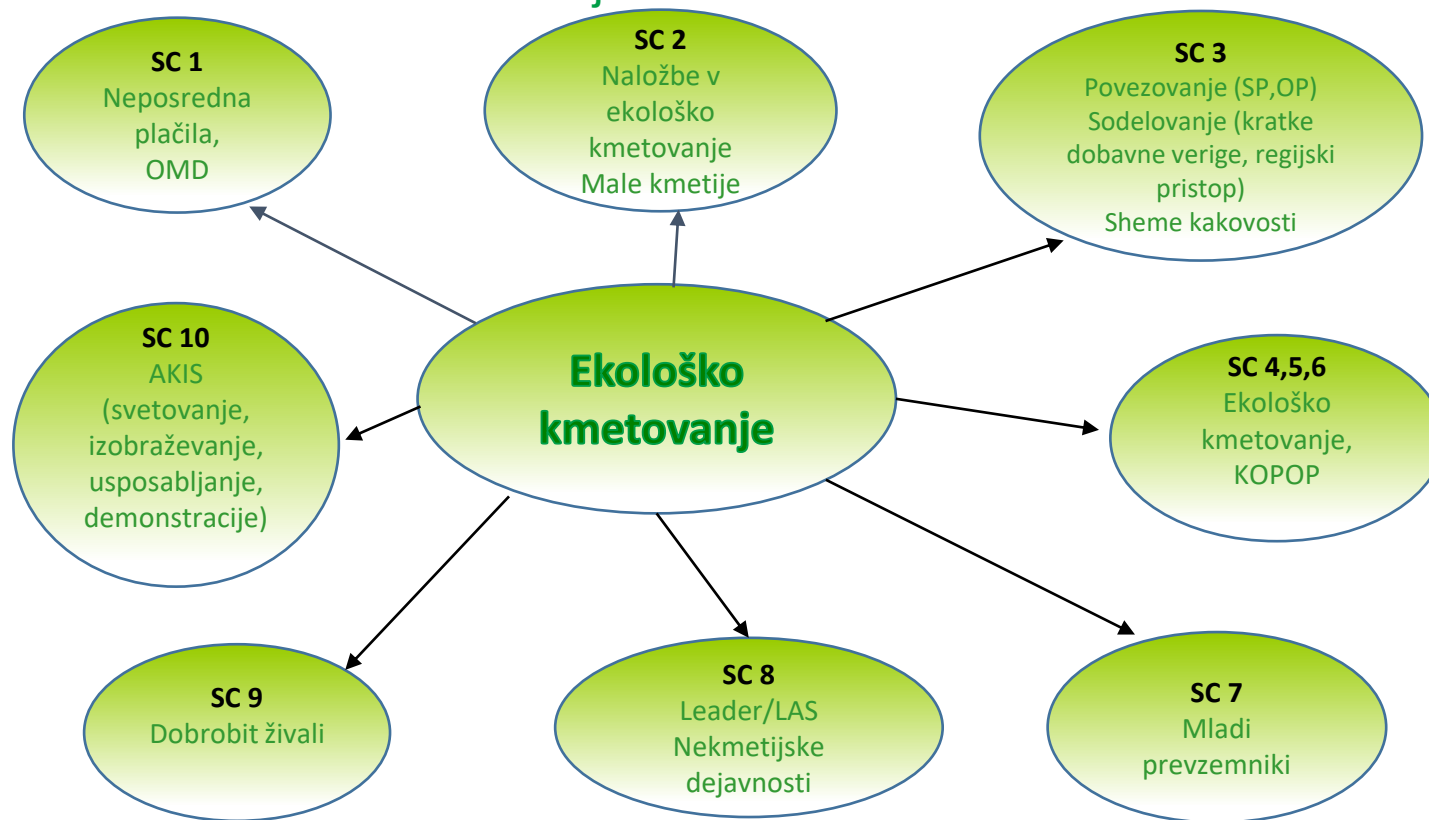
STRATEŠKI NAČRT 2023-2027:

- ❑ zagotavlja pogoje za **odporno in konkurenčno pridelavo in predelavo hrane**,
- ❑ prepoznava, da imajo **mladi kmetje** osrednje mesto v razvoju slovenskega kmetijstva,
- ❑ spodbuja **povezovanje akterjev** znotraj agroživilskih verig in izboljšanje položaja kmeta s **kolektivnimi naložbami** in drugimi spodbudami poslovnega povezovanja,
- ❑ oblikovane so linije enostavnejšega dostopa do investicijskih podpor za **majhne kmetije**,
- ❑ poseben poudarek na **pridelavi hrane z višjo dodano vrednostjo**, zlasti ekološki pridelavi in predelavi ter drugih proizvodov iz **shem kakovosti**.

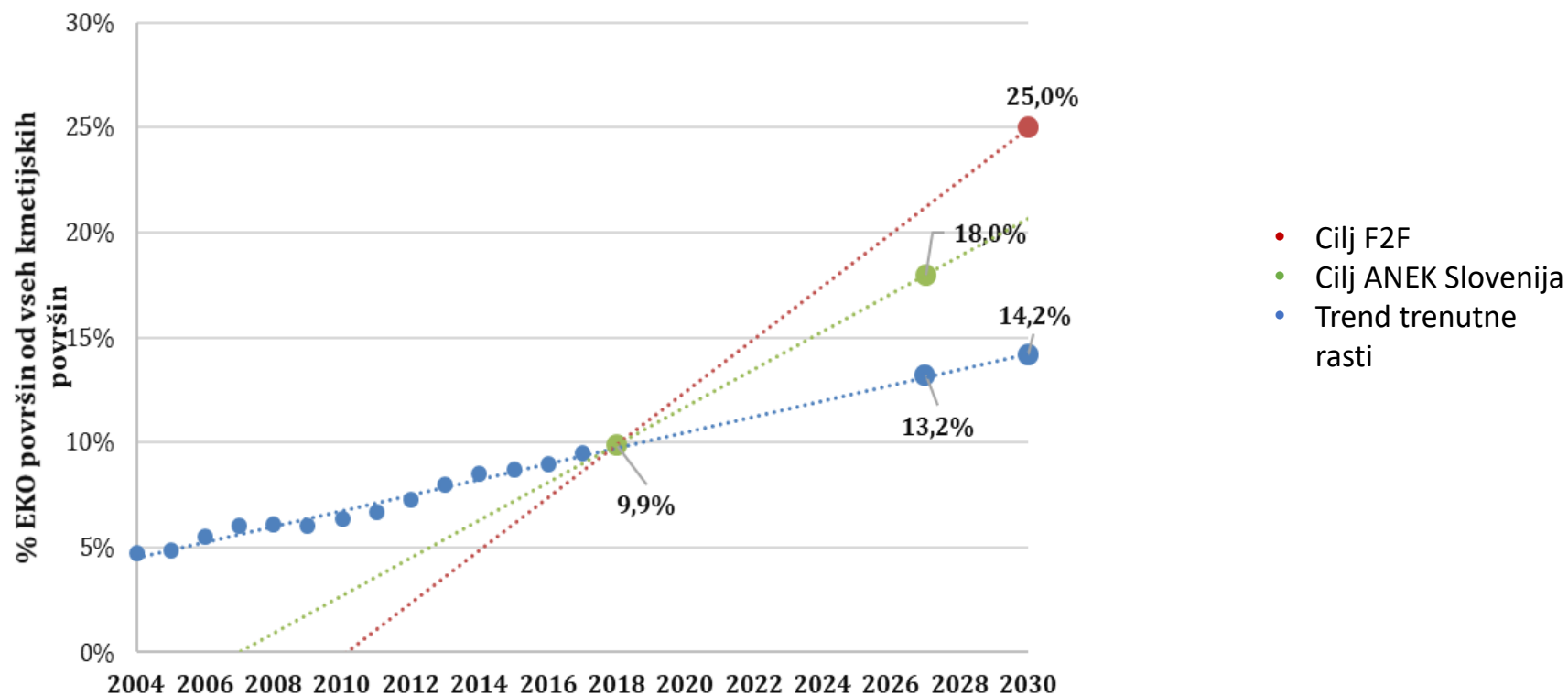

Celovit pristop k spodbujanju ekološkega kmetovanja

Slovenija - 18% EKO površin do leta 2027

Akcijski načrt za razvoj ekološkega kmetovanja do leta 2027

- Strateški dokument, ki ga je sprejela Vlada RS decembra 2021
- Pomemben za prenos ukrepanja preko strateškega načrta
- 70 ukrepov za hitrejši razvoj ekološkega kmetovanja

Kmetijstvo Slovenija

Ekološko + lokalno **IDEALNO!**

Izberite lokalno hrano z EKO certifikatom!

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

HVALA ZA POZORNOST!

gp.mkgp@gov.si

